

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Cap. 4. De causa Indulgentiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

obtentâ Indulgentiâ. Ratio est: quia quatenus penitentia est remedium futurorum, non videtur posse absolute iniungi à Sacerdote, nisi hoc remedium omnino sit necessarium ad futura vitanda; quod rarum est. Cuius vltior ratio est, quia potestas Clauium solum respicit id, quod est necessarium ad solutionem culpæ & pœnæ in Sacramento: quod insinuat Conciliū Trident. sess. 14. c. 8. Cū enim dixisset, Sacerdotes non solum debere spectare, vt satisfactio sit in remedium contra futura, sed etiam in vindictam præteritorum, subiicit: Nam Claves Sacerdotibus non ad soluendum duntaxat, sed etiam ad ligandum concessas Patres docent: vbi indicat potestatem ligandi spectare propriè vindictam præteritorum.

DVBIUM III.

Vtrum Indulgentiæ tantum valeant, quantum sonant?

Respondeo Affirmatiuè: Modò hæc quatuor adsint, scilicet, auctoritas in concedente, iusta causa concedendi, status gratiæ in obtinente, & opus prescriptū debito modo præstitum. Vide Antoninum 1. p. tit. 10. c. 3. quamuis paulò aliter explicet: & Durandum, dist. 20. qu. 4.

DVBIUM IV.

Quomodo intelligenda sint illa Indulgentiarū forma, quibus conceduntur centum, vel mille anni, aut decem millium annorū Indulgentiæ?

Intelligēde sunt de penitentiâ iuxta Canones agēda.

Respondeo: Intelligendæ sunt de annis, non qui essent in Purgatorio luēdi, sed qui in hac vitâ, si tantum se vita extenderet, iuxta Canones deberent in penitentiâ peragi; & consequenter in illis cōceditur remissio pœnæ Purgatorij, quæ tam diuturnæ pœnæ canonicæ respondeat: cū enim pœna Purgatorij sit cōtinua simul & acerbissima, non debet esse tam longa, quàm penitentiâ quæ per Canones constituitur. Vbi

Notandum est: Per Canones cuique peccato mortifero grauiori, vt adulterio, magno furto &c. indici penitentiam septem annorum, vt patet caus. 33. q. 2. Cap. Hoc ipsum. Grauiissimis autem peccatis, vt homicidio, parricidio &c. decem vel duodecim annorum, vel per totâ vitam. Quare cū multi sint, qui centū, vel mille peccata mortifera omnis generis commiserint, multorū millium penitentiâ iuxta Canones, si vita suppeteret, illis iniungi deberet; quamuis nemo tam diu sit in Purgatorio cruciandus, eò quòd longinquitas acerbitate cōpensetur. Vnde non sunt ridiculæ illæ Indulgentiæ, quibus mille, vel plures anni conceduntur; cū multi sint totidem annorum debitores, si canonicam penitentiam spectemus.

DVBIUM V.

Vtrum sit aliquod discrimen inter Indulgentiâ plenam, pleniorē, plenissimam?

30 Nauarrus existimat.

Meliùs Sotus negat.

Hæc distinctio sæpè reperitur in concessionibus Indulgentiarum. Nauarrus notab. 9. putat esse distinctionem.

Sed probabilius est, quod ait Sotus; quidquid olim fuerit, saltem modò non esse discrimen; sed huiusmodi verborum exaggeratione interdū vt Pontifices, vt significant se ex parte suâ cōcedere quidquid possunt: vt videre est in Extrauag. An-

tiquorum, Bonifacij VIII. Idem sentit Antonius Corduba quæst. 9.

DVBIUM VI.

Vtrum sit discrimen inter Indulgentiam Plenariam, & Iubilæam?

Respondeo: Non esse discrimen in pœnarum relaxatione, sed solū in alijs quibusdā. Nam in Iubilæo conceduntur quædam priuilegia, quæ non solent in simplicibus plenarijs Indulgentijs concedi; nempe facultas deligendi Confessorem, cum potestate absoluedi à referuatis, & dispensandi in votis & iuramentis.

CAPVT IV.

De causâ Indulgentiarum.

DVBIUM I.

Vtrum requiratur iusta causa, vt Indulgentia constet?

Respondeo: Indulgentiâ sine iusta causa concessam non valere ad tollendam omnem obligationem pœnarum coram Deo, etsi fortè possit liberare ab obligatione pœnæ iniunctæ. Est ferè communis.

Probatur Primò: Quia ab ijs quæ in foro Dei debentur, non potest Pontifex sine causa quenquā eximere, vt patet in votis, iuramentis, restitutione, & similibus: atqui pœna temporalis remanens post culpam condonatum, iure diuino debetur: ergo sine causa non potest condonari.

Secundò: Pontifex debitum pœnæ temporalis non potest tollere, nisi mediante applicatione satisfactionis Christi: sed huiusmodi satisfactionem sine causa nequit applicare: nō enim est Dominus thesauri Ecclesiastici, siue tēporalis siue spiritalis, sed dispensator; iuxta illud 1. ad Cor. 4. v. 1. Sic nos existimet homo vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Dispensator autē nisi ex prescripto domini dispenset, irrita est dispensatio.

Tertiò: Idiplum satis insinuat Clemens VI. Extrauag. Vnigenitus, vbi dicit Pontificibus concessam esse potestatem Ecclesiasticum thesaurum proprijs ac rationabilibus causis salubriter dispensandi.

DVBIUM II.

Vtrum quæuis causa pia censeatur iusta ad quantumuis magnam Indulgentiam?

Quidam affirmant. Ita D. Thomas hic in Additionibus q. 25. a. 2. Durandum dist. 20. q. 4. Paludanus ibid. qu. 4. in principio. Antoninus 1. p. tit. 10. cap. 3. §. 1. & 2. multiq̄ue alij. Addunt tamen, peccare Papam, si ob leuissimam causam maximam Indulgentiam concedat; valere tamen Indulgentiam.

Sed verius est, non quamuis causam piam sufficere ad quantumuis magnam Indulgentiam: sed necessarium esse, vt causa sit Indulgentiæ proportionata, adeò vt si maior sit, quàm pro causæ magnitudine, non censeatur rata, nisi quoad eam partem, quæ causæ proportionem non superat. Est communis sententiâ hoc tempore, inquit Corduba quæst. 17. Tenet Bonauentura dist. 20. parte 2. quæst. vltima. Richardus eadem dist. circa quintum principale qu. 1. Augustinus de Ancona

in Summa

32

33

Non valet dispensatio sine causa, adeoque nec Indulgentia.

33 Affirmat D. Thom.

Communis sententiâ negat.

in Summa de potestate Ecclesie, qu. 30. art. 3. 4. 5. Caietanus Opusc. de Indulgentijs: quest. 1. tom. 1. (est opusc. 9.) item opusc. 15. de Indulgent. ad Iulium Medicem cap. 8. Bartholom. Fumus Verbo Indulgentia, num. 10. Sotus dist. 21. qu. 2. art. 2. & alij multi Theologi. Et inter Canonistas Nauarrus relect. de Indulgent. notab. 15. num. 3. & 4. & Innocentius IV. in Capit. Quod autem, de Pœnitentijs & remissionibus; & alij.

Probatur Primò: Pontifex in Ecclesia non est Dominus, præsertim bonorum spiritualium, sed nudus dispensator: ergo non potest ob quamuis leuissimam causam, quantumuis magnos thesauros spiritualium gratiarum distribuere: Dominus enim non habebit ratam huiusmodi dispensationem. Confirmatur: quia in voto & iuramento non quæuis causa sufficit ad dispensandum; sed requiritur causa iusta, alioquin dispensatio coram Deo est irrita: ergo, cum relaxatio pœnæ Deo debite similis sit dispensationi voti vel iuramenti, non potest ob quamuis causam fieri; sed requiritur causa proportionem respondens.

Probatur Secundò: Collatio Indulgentiæ absque pia causa omnium sententia est inualida: ergo collatio tantæ Indulgentiæ sine tanta causa non valet tanti.

Probatur Tertio: Ex Capitulo Antiquorum, ubi Pontifex Indulgentiam plenissimam concedens, subiicit: *Vnusquisque tamen plus merebitur, & Indulgentiam efficacius consequetur, qui Basilicas ipsas amplius & deuotius frequentabit.* Vnde patet, non omnes illos, qui per 30. dies constitutos Basilicas visitabant, consecutos fuisse plenissimam Indulgentiam; sed quosdam amplius, quosdam minus, intra illum terminum, prout deuotius & frequentius, vel minus deuotè opus præscriptum præstiterunt. Vide Nauarrum notab. 15. ubi hunc locum expendit.

Quòd autem talis Indulgentia semper sit rata quoad aliquam partem, quæ causæ proportionem non excedit, certum est, & ab omnibus ferè concessum, vt supra dictum est: alioqui Ecclesia vehementer deciperetur, verèque dici posset, *Indulgentias esse pias fidelium fraudes*, vt principio suæ heresis docuit Lutherus.

D V B I V M I I I.

Vnde spectanda sit magnitudo causa, ob quam dantur Indulgentia.

Respondeo: Eam spectandam esse tum ex parte finis, quem sibi proponit Pontifex; tum ex parte operis, quod in illum finem ab ipso præscribitur.

Finis propter quem Indulgentiæ conceduntur, est cultus Dei, honor Sanctorum, Sacramentorum frequentatio, Sedis Apostolicæ reuerentia & amor, hæreticorum conversio, hostium Ecclesiæ repulsiō, & similia. Huiusmodi fines præstituit sibi Pontifex in concessione Indulgentiarum.

Opus autem quod præscribitur, est illud, per quod vnusquisque ad prædictos fines promouendos cooperatur, cuius operis veluti merces, vel præmium est Indulgentia: quamuis non proprie dicatur Merces, quia opus istud non tam est meritum Indulgentiæ, quam dispositio vel conditio ad eam obtinendam. Vtrumque horum duorum ad causam Indulgentiæ pertinet, & proinde ex

vtroque spectanda est causa quantitas; quamuis principaliter ex fine.

Hinc patet, cum dicimus *Indulgentiam debere esse causæ proportionatam*, spectandam esse proportionem, quam habet cum fine, & cum opere: v. g. quantum ille finis pertineat ad Dei gloriam, ad animarum salutem, ad commune bonum Ecclesiæ. Similiter in opere non solum est spectanda difficultas aut excellentia, sed maxime vtilitas & necessitas ad prædictos fines. Etsi enim parui momenti videatur in se, v. g. *Accipere benedictionem Pontificis in die Pasche, vel die Iouis sancto*, est tamen valde expediens ad retinendū populum in vnione cum Sede Apostolicâ, & professione vnus Capituli, quod populo Christiano ad salutem est necessarium. Similiter etsi leue videatur *recitare coronam per calculos benedictos*, est tamen valde vtile ad fidei Ecclesiæ Romanæ contra hæreticos professionem, & ad vnionem cum illa Ecclesia.

Ex dictis inferitur Primò: Non esse facile præsumendum Pontificem errare, quando pro causa, quæ videtur parua, magnam confert Indulgentiam: tum quia non est facile omnes causas nosse, & debite æstimare, quæ ipsum mouent: tum quia ipsius intentio non est absolutè tantam Indulgentiam conferre, sed solum quantum potestas Clauium intra hunc terminum se potest extendere, dum talis causa subest. Cum enim non possit certò sciri ab hominibus, quæ, & quanta requiratur causa ad tantam Indulgentiam, v. g. *centum annorum* (hoc enim soli Deo notū est) proposità certà causâ piâ intendit dare Indulgentiam intra certam mensuram, vt *centum annorum*, quantum potest vi Clauium; aded, vt, si illa causa coram Deo tantæ Indulgentiæ sit proportionata, conferat tantam Indulgentiam; si autem minori, conferat minorem intra terminum centum annorū. Expediit autem, vt ille terminus satis sit amplus; partim, quia non constat, an non possit virtute Clauium ob talem causam etiam maior Indulgentia concedi; partim, quia quando terminus est satis amplus, is qui feruentius facit opus præscriptum, plus consequitur intra illam terminum; fierique potest vt tantâ deuotione præstet, vt totam Indulgentiam consequatur. Nam quò magis crescit operis perfectio, eò magis crescit eius aptitudo & proportio ad tantam Indulgentiæ mensuram consequendam. Quòd si exiguus esset terminus seu mensura Indulgentiæ, is qui summâ deuotione expleret opus præscriptum, non posset lucrari amplius, quàm is qui mediocri, vel infima deuotione id expleret; vltra enim mensuram concessam vi Clauium nihil obtineri potest. Vide Nauarrum notab. 15. num. 8. ubi hæc doctissimè explicat, & probat efficaciter per Extrauagantem, *Antiquorum*: & ex Innocentio IV. in Capitulo *Quod autem*, de Pœnitent. & remissionibus.

Inferitur Secundò: Non posse à magna temeritate excusari eos, qui granorum benedictorum, & similibus rerum sacrarum Indulgentias vel reijciunt, vel parupendunt: tum quia causas, cur hæc concedantur, vel ignorant, vel non satis expendunt: tum quia iudicium suum Ecclesiæ Romanæ iudicio, quæ est mater omnium Ecclesiarum, videntur præponere: tum quia fideles per Italiam & Hispaniam, & alia loca non infecta, huiusmodi Indulgentias magna deuotione & religione complectuntur, etsi Episcopi sint vel Prælati.

Causa in
Indulgentia
spectanda
ex fine &
opere.

36
Papa non
facile hinc
dudicatur
dus.

37
Temerariè
parupen-
dunt aliqui
Indulgentias
rerum sa-
crarum.

34
Valent sem-
per Indul-
gentia se-
cundâ cau-
sæ propor-
tionem.

Finis ob
quem In-
dulgentia
conceduntur.

Opus quo
Indulgentia
obtinetur.